

सल्लागार समिती

डॉ. अजय गव्हाणे, नांदेड	डॉ. देवेंद्र इंगळे, जळगाव
डॉ. संतोष सुरडकर, गडचिरोली	डॉ. रणधीर शिंदे, कोल्हापूर
डॉ. उमेश बगाडे, छत्रपती संभाजीनगर	डॉ. बजरंग बिहारी, दिल्ली
डॉ. चंद्रकांत वाघमारे, बेळगाव	डॉ. शरद बाविस्कर, दिल्ली
डॉ. अनिल जायभाये, लातूर	डॉ. सूर्यनारायण रणसुभे, लातूर
डॉ. माधव पुटवाड, अमरावती	डॉ. मारुती तेगमपुरे, जालना
डॉ. दिलीप अर्जुने, छत्रपती संभाजीनगर	डॉ. दिलीप चव्हाण, नांदेड
डॉ. शालीनी कदम, नांदेड	डॉ. अनिल वावरे, कोल्हापूर

संयोजन समिती

डॉ. एम. बी. स्वामी	डॉ. प्रताप पाटील
भ्र. 9421385198	भ्र. 9423346033
डॉ. बाबूराव खंदारे	डॉ. सुभाष क्षीरसागर
भ्र. 7875588288	भ्र. 9423140248
डॉ. सोनाजी पतंगे	डॉ. रामचंद्र कुमावत
भ्र. 9422573759	भ्र. 7020140393
डॉ. रामभाऊ मुटकुळे	डॉ. नरसिंग पिंपरणे
भ्र. 9850639897	भ्र. 9970887744
डॉ. नवनाथ लोखंडे	
भ्र. 8329463708	

संपादक मंडळ

डॉ. शारदा कदम	डॉ. सविता अवचार
डॉ. रामचंद्र कुमावत	डॉ. उद्धव राऊत
डॉ. नागनाथ गजमल	डॉ. प्रदीप इंगोले
डॉ. रेविता कावळे	डॉ. सीमा भोसले
डॉ. शेख रजिया शहनाज	प्रा. शिवराज यलपलवाड
डॉ. स्वाती पाटील	डॉ. पांडुरंग बर्वे

अधिक माहितीसाठी संपर्क

डॉ. शेख रजिया शहनाज
भ्र. ८८८८६६२३४९

डॉ. उद्धव राऊत
भ्र. ९४२१०८५८६९

डॉ. स्वाती पाटील
भ्र. ८६९८६०८९६४

डॉ. सीमा भोसले
भ्र. ८२७५९४९०४२

शोधनिबंधासाठी काही नियम व अटी

- शोधनिबंध १५०० ते २००० शब्दापर्यंत असावा. आवश्यक तेथे संदर्भ देणे अनिवार्य आहे.
- शोधनिबंध एम.एस.वर्ड फाईलमध्ये टाईप केलेला असावा.
- मराठी/हिंदी लिपीसाठी एम.एस.वर्ड मध्ये युनिकोडचा मंगल किंवा अपराजिता फॉन्ट किंवा कृतीदेवचा १० किंवा ५० क्रमांकाचा फॉन्ट - १४ पॉईंटमध्ये वापरावा. (कृपया पीडीएफ, जेपीजी, पेजमेकरची फाईल पाठवू नये) तसेच इंग्रजीसाठी टाईम्स न्यू रोमन - १२ पॉईंटमध्ये वापरावा.
- शोधनिबंधाचे शुल्क भरल्याचा स्क्रीनशॉट स्वतःचे नाव लिहून खालील नंबरवर पाठवावे.

प्रा. शिवराज यलपलवाड - भ्र. ७७७४९७२००२

शोधनिबंध स्वीकारण्याची अंतिम तारीख

२० सप्टेंबर २०२५

e-mail : bahirjicollegeresearch@gmail.com



शोधनिबंध वरील ई-मेल
आयडीवर पाठवावा किंवा
व्युआर कोडवर स्कॅन करून
पाठवावा.

शुल्क तपशील

प्राध्यापक	रु. 1000/-
सहलेखक	रु. 800/-
संशोधक विद्यार्थी	रु. 700/-
सहभागासाठी	रु. 500/-

बँकेचा तपशील

बँकेचे नाव :
महाराष्ट्र ग्रामीण बँक, वसमत
खाते क्रमांक : 80079106895
आय.एफ.एस.सी. कोड
MAHG0004217



टीप : प्रथम ट्रान्जेक्शन फेल झाले तरी त्यानंतर हिस्ट्रीमध्ये जाऊन रिट्राय करावे.



स्वामी रामानंद तीर्थ
मराठवाडा विद्यापीठ, नांदेड



व
बहिर्जी स्मारक महाविद्यालय

वसमतनगर, जि. हिंगोली

(नॅक पुनर्मूल्यांकन 'अ' दर्जा प्राप्त)

अंतर्गत गुणवत्ता हमीकक्ष व मानव्य विज्ञान विद्याशाखा
यांच्या संयुक्त विद्यमाने आयोजित

एक दिवसीय राष्ट्रीय चर्चासत्र

भारतीय लोकशाहीपुढील आव्हाने

आणि भारतीय संविधान

दि. 11 ऑक्टोबर 2025 (शनिवार)

सकाळी 10.00 वा.

स्थळ : ग्रंथालय वाचन कक्ष



आयोजक

डॉ. मा. मा. जाधव
प्राचार्य

समन्वयक

डॉ. शारदा कदम
मराठी विभाग, भ्र. ९५२७७३४८००

स. न. वि. वि.

आपणास कळिवण्यात आनंद होत आहे की, आमच्या महाविद्यालयात मानव्य विज्ञान विद्याशाखा व अंतर्गत गुणवत्ता हमी कक्ष यांच्या संयुक्त विद्यमाने आयोजित एकदिवसीय राष्ट्रीय चर्चासत्राचे आयोजन केले आहे. भारत हा लोकशाही प्रधान देश म्हणून जगभर ओळखला जातो. “**भारतीय लोकशाही पुढील आव्हाने आणि भारतीय संविधान**” या विषयावर सखोल चर्चा व्हावी हाच हे चर्चासत्र आयोजित करण्यामागचा उद्देश आहे. संविधान स्वीकारून भारताला 75 वर्ष झाली आहेत. असे असले तरी लोकशाहीसाठी आवश्यक असणाऱ्या स्वायत्त संस्था, नागरिकांचे मूलभूत अधिकार, वंचित, दूर्बल व स्त्रियां या घटकांच्या अधिकाराच्या संदर्भाने अनेक प्रश्न उभे राहिले आहेत. एकूणच राजकीय, सामाजिक, शैक्षणिक क्षेत्रात ज्या संविधान मूल्यांची रुजवणूक होणे अपेक्षित होते ती झाली आहेत का? याचे चिंतन या निमित्ताने करणे अत्यंत गरजेचे वाटते, बेरोजगारी, विषमता, स्त्रीयांवरील अत्याचार, धर्म, जात, लिंग, भाषा, संप्रदाय, दारिद्र्य, महागाई इत्यादी घटकांचा विचार केल्यास आपल्यासमोर अनेक प्रश्न उभे राहतात, एवढेच नाही तर संविधान निर्मितीपासून त्यावर अनेक प्रश्न उपस्थित केले आहेत. तसेच काळाच्या ओघात लोकशाही, धर्मनिरपेक्षता, समाजवाद या संकल्पनेच्या संदर्भाने अनेक संभ्रम निर्माण होताना दिसतात. अशा पार्श्वभूमीवर भारतीय लोकशाही पुढील आव्हाने आणि भारतीय संविधान या विषयावर संविधानाचे तज्ज्ञ अभ्यासक यांच्या चिंतनातून चर्चा आणि चिकित्सा होणे गरजेचे वाटते. संविधान मानव्य विज्ञान विद्याशाखेला कवेत घेणारा विषय असल्यामुळे सर्व अभ्यासकांनी या चर्चासत्रात सहभागी व्हावे ही विनंती.

वसमतविषयी

मराठवाड्यातील हिंगोली जिल्ह्यातील वसमत हे तालुक्याचे ठिकाण असून वसमतचे मूळ नाव वसंतनगर, त्यावरून वसुमती आणि सध्याचे वसमतनगर असे आहे. या शहराला प्राचीन सांस्कृतिक वारसा लाभला आहे. त्यात सातवाहन, वाकाटक, चालुक्य, राष्ट्रकूट, यादव इत्यादी सत्ताधीशांशी संबंधित हे शहर असून मराठी सत्तेच्या कालखंडातही या परिसराशी जोडलेले अनेक संदर्भ येथे सापडतात. त्याचबरोबर शीख धर्मियांचे दहावे गुरू, श्री गुरू गोविंदसिंह येथे वास्तव्यास असल्याचे पुरावे सापडतात. या परिसरात हेमाडपंथी मंदिरे, बारव अशी ऐतिहासिक ठिकाणे आहेत. औढा नागनाथ येथील आठवे ज्योतिर्लिंगाचे भव्य असे हेमाडपंथी मंदिर असून संत नामदेव यांचे जन्मस्थान नसी याच परिसरात आहे. येथे देशभरातून भाविक आणि पर्यटकांची गर्दी असते. त्याचबरोबर या परिसराला हैदराबाद मुक्ती संग्रामाची पार्श्वभूमी आहे. याच परिसरातील ‘अजेगावचा रणसंग्राम’ हा इतिहासातील प्रसिद्ध असा लढा आहे. या परिसराला साहित्याचाही मोठा वारसा लाभलेला आहे, त्यात ना. गो. नांदापूरकर, नरहर कुरुंदकर यांचे वास्तव्य याच परिसरात होतं असा ऐतिहासिक सांस्कृतिक वारसा लाभलेला शहर आहे.

बहिर्जी स्मारक महाविद्यालय

हुतात्मा बहिर्जी स्मारक विद्यालय शिक्षण संस्था वापटी,

संचलित बहिर्जी स्मारक महाविद्यालय वसमतची स्थापना 1971 मध्ये झाली असून या परिसरातील सामाजिक चळवळीचे केंद्र म्हणून या महाविद्यालयाची ओळख आहे. 17 एकर भूभागावर या महाविद्यालयाची भव्य इमारत उभी असून येथे पदवी, पदव्युत्तर व संशोधन केंद्र आहे. हे परिसरातील लौकिक प्राप्त महाविद्यालय असून येथे कला, वाणिज्य, विज्ञान शाखेचे विद्यार्थी शिक्षण घेतात. नुकताच या महाविद्यालयाला नॅक कडून ‘अ’ दर्जा प्राप्त झाला आहे.

शोधनिबंधासाठी खालील प्रमाणे विषय आहेत

मराठी

1) संविधान मूल्य आणि मराठी साहित्य 2) संविधान मूल्य आणि मराठी कादंबरी 3) मराठी कथा आणि संविधान मूल्य 4) मराठी रंगभूमी मराठी सिनेमा, नाटक आणि संविधान मूल्य 5) मराठी वैचारिक आणि संविधान मूल्य 6) मराठी निबंध (वाङ्मय) आणि भारतीय संविधान 7) साठोत्तरी मराठी साहित्य प्रवाह आणि भारतीय संविधान 8) अभिव्यक्ती स्वातंत्र्य आणि मराठी नाटक 9) चरित्र, आत्मचरित्र आणि संविधान मूल्य

हिंदी

1) संविधानिक मूल्य स्वरूप विशेषताए, 2) संविधानिक मूल्य और रचनाकारों का दायित्व, 3) हिंदी साहित्य संविधानिक मूल्य, 4) हिंदी नाटक साहित्य में संविधानिक मूल्य, 5) हिंदी कथात्मक साहित्य में संविधानिक मूल्य, 6) हिंदी काव्य में संविधानिक मूल्य, 7) हिंदी आत्मकथा और संविधान मूल्य, 8) हिंदी निबंध साहित्य में संविधानिक मूल्य, 9) विशिष्ट रचनाकारों के साहित्य में संविधानिक मूल्य, 10) भारतीय साहित्य में संविधानिक मूल्य, 11) संविधानिक मूल्य की प्रासंगिकता, 12) दलित साहित्य संविधानिक मूल्य, 13) स्त्री विमर्श संविधानिक मूल्य, 14) आदिवासी साहित्य संविधानिक मूल्य

ENGLISH

1) Constitution Values and Literature
2) Ambedkariate Writings, 3) Dalit Literature,
4) Tribal Literature, 5) Subaltern Literature
5) Any Relevant Issue to the Topic

इतिहास

1) भारतीय राज्यघटना आणि प्राचीन गणराज्य, 2) संविधान सभेची ऐतिहासिक पार्श्वभूमी, 3) भारतीय राज्यघटनेची परंपरा, 4) भारतीय राज्यघटनेची ऐतिहासिक प्रक्रिया, 5) राजेशाही ते लोकशाही ऐतिहासिक आढावा 6) भारतीय राज्यघटनेचे ऊर्जा स्रोत बुद्धतत्त्वज्ञान ते शिवचरित्र, 7) जगभरातले धर्म आणि भारतीय संविधान

समाजशास्त्र

1) अमृत काल अनुसूचित जाती जमातींची अवहेलना आणि भारतीय संविधान. 2) धर्माच्या टोकदार अस्मितेकडे निघालेला समाज आणि भारतीय संविधान. 3) बदलत्या समाज जीवनातील स्त्रियांचे

स्थान व भारतीय संविधान. 4) समाज जीवनातील वाढती हिंसा व भारतीय संविधान.

अर्थशास्त्र

1) बेरोजगारीचे प्रश्न आणि भारतीय संविधान 2) कामगारांचे आर्थिक जीवन आणि भारतीय संविधान 3) कामगारांचे जगण्या मरण्याचे प्रश्न आणि भारतीय संविधान 4) महिलांचे समाजातील स्थान आणि भारतीय संविधान 5) भारतीय समाजातील अर्थसाक्षरता आणि भारतीय संविधान 6) कृषीप्रधान देशातील शेतकऱ्यांच्या आत्महत्या आणि भारतीय संविधान 7) संविधान मूल्य आणि भारतीय अर्थव्यवस्थेतील विद्यमान कर रचना 8) भारतीय संविधान आणि शाश्वत आर्थिक विकास 9) केंद्र राज्य वित्तीय धोरणे आणि भारतीय संविधान.

राज्यशास्त्र

1) संविधानिक संस्था आणि लोकशाहीतील पारदर्शकतेची आव्हाने 2) भारतीय लोकशाहीतील निवडणूक प्रक्रियेतील धनशक्ती व जातीय समीकरणे 3) भारतीय लोकशाहीतील महिला प्रतिनिधित्व संवैधानिक अपेक्षा व आव्हाने 4) भारतीय लोकशाहीतील मतदारांची उदासीनता : संवैधानिक मूल्यांवरील आव्हाने 5) लोकशाही टिकविण्यात सर्वोच्च न्यायालयाची भूमिका : आजचे वास्तव 6) संविधान आणि महिलांचे राजकीय हक्क : मतदान ते नेतृत्व 7) लोकशाही निवडणूक सुधारणा आणि संविधान : 21 व्या शतकातील आव्हाने 8) भारतीय संविधान आणि एक राष्ट्र एक निवडणूक : लोकशाही वरील परिणाम 9) आरक्षण धोरण : संविधानातील तरतुदी आणि वर्तमान वाद. 10) संविधानातील भाषिक धोरण आणि वर्तमान परिस्थिती 11) लोकशाहीत निवडणूक आयोगाची भूमिका आणि सद्यकालीन वास्तव. 12) लोकशाहीचा चौथा स्तंभ माध्यमे : समकालीन वास्तव

शारीरिक शिक्षण आणि खेळ

1) संवैधानिक तरतुदी आणि क्रीडा धोरण 2) क्रीडा संस्कृती जडणघडणीत भारतीय संविधानाचे महत्त्व 3) महिलांचा क्रीडा सहभाग आणि भारतीय संविधान 4) क्रीडा संस्कृती आणि राष्ट्रीय एकात्मता 5) संवैधानिक संस्कृती रुजविण्यात ‘शारीरिक शिक्षण आणि क्रीडा’ यांचे महत्त्व. 6) लोकशाहीच्या बळकटीकरणात क्रीडा संस्कृतीचे योगदान.

ग्रंथालय

1) संविधान मूल्यांची साक्षरता व ग्रंथालयाची भूमिका 2) भारतीय लोकशाहीचा पाया मजबूत करण्यात ग्रंथालयाचे योगदान 3) भारतीय संविधानसंस्कृती रुजविण्याचा ज्ञान स्रोत म्हणजे ग्रंथालय 4) संसदीय लोकशाहीची कार्यप्रणाली ज्ञान माहिती आणि साक्षरता निर्माण करण्यात ग्रंथालयाचे योगदान 5) भारतीय संविधानातील मूल्य व्यवस्था आणि ग्रंथालय प्रणालीचे योगदान 6) लोकशाही साक्षरतेसाठी ग्रंथालय: आव्हाने आणि संधी 7) डिजिटल ग्रंथालयाची भूमिका आणि भारतीय संविधान 8) लोकशाहीसाठी समृद्ध समाज निर्माणासाठी ग्रंथालयाचे योगदान.